

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ"

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “МЕДИЦИНА НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЙ”
ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 263 – ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ
ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ОХОРОНА ПРАЦІ»
ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Харків 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ"

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “МЕДИЦИНА НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЙ”
ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 263 – ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ
ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ОХОРОНА ПРАЦІ»
ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

Затвержено

редакційно-видавничою радою
університету,
протокол № 1 від 28.01.2022 р.

Харків
НТУ «ХП»
2022

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни “Медицина надзвичайних ситуацій” для студентів спеціальності 263 – Цивільний захист, освітньої програми «Охорона праці» заочної форми навчання / уклад. Н. С. Твердохлебова – Х. : НТУ “ХПІ”, 2022. – 18 с.

Укладач: Наталя ТВЕРДОХЛЄБОВА

Рецензент: Євгеній СЕМЕНОВ

Кафедра безпеки праці та навколишнього середовища

ВСТУП

У сучасному світі обізнана людина повинна володіти знаннями не тільки своєї професії, особливо коли це стосується життя.

Значення першої медичної допомоги важко переоцінити. Своєчасне надання та правильне проведення медичної допомоги не тільки рятує життя постраждалому, але й забезпечує подальше успішне лікування хвороби або ушкодження, попереджає розвиток тяжких ускладнень, зменшує втрату працездатності.

Будь-хто зобов'язаний за першим викликом прийти на допомогу постраждалому на вулиці, у дорозі, громадських місцях, на дому та вміти правильно надати першу медичну допомогу при нещасних випадках та раптових захворюваннях.

Освіта покликана забезпечувати формування особистості, зорієнтованої на саморозвиток і готової працювати творчо в закладах різних типів. Вивчення дисципліни «Медицина надзвичайних ситуацій» сприяє комплексному формуванню загально-професійної компетенції.

Мета вивчення дисципліни – теоретична і практична підготовка студентів до організації медичного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій.

Основні завдання дисципліни:

- формування свідомості щодо моральної та юридичної відповідальності за стан здоров'я і збереження життя;
- забезпечення психологічної адаптації до надання долікарської медичної допомоги в екстремальних ситуаціях.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальна дисципліна “Медицина надзвичайних ситуацій” призначена для студентів денної та заочної форми навчання вищих навчальних закладів. Вона є складовою частиною освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 263 – “Цивільна безпека” і належить до циклу професійної підготовки фахівців з охорони праці.

З метою поглиблення вивчення навчальної дисципліни “Медицина надзвичайних ситуацій” та набуття вмінь і навичок для самостійних кваліфікованих рішень, аналізу та висновків у процесі вивчення дисципліни студенти заочної форми навчання спеціальності 263 – “Цивільна безпека”, освітньої програми 263-1 “Охорона праці” виконують контрольну роботу. Дані методичні рекомендації визначають порядок виконання, обсяг, зміст контрольної роботи і порядок її захисту.

2. ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота виконується на аркушах формату А4 шрифтом Times New Roman, розмір 14 пт, міжрядковий інтервал - 1,5. Поля: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє, нижнє – 20 мм. Вирівнювання тексту – за шириною.

Номер варіанту збігається з порядковим номером студента за списком в академічному журналі групи.

Структура контрольної роботи містить такі елементи:

титульна сторінка;

зміст (план);

вступ;

основна частина:

- теоретичне питання (розділи, підрозділи, пункти, підпункти);
- практичне завдання (ситуаційна вправа);

висновки;

список використаних джерел.

Приклад оформлення *титульного аркуша* наведено в *додатку А*.

Зміст включає в себе всі назви складових частин роботи: вступ, теоретичні питання, практичне завдання, висновки, список використаних джерел. Приклад оформлення *змісту* наведено в *додатку Б*.

Вступ містить актуальність роботи, стан дослідження питання, мету і завдання роботи (обсяг – 1-2 сторінки).

За змістом *теоретичні питання* можуть бути аналітичним оглядом визначених проблемних питань, їх сучасного стану.

Виконання *практичного завдання* (ситуаційної вправи) націлене на вміння використовувати отримані теоретичні знання, на оволодіння методологією і практичним досвідом.

Зміст контрольної роботи має відповідати навчальній робочій програмі дисципліни, послідовно розкривати всі передбачені питання, обґрунтувати, пояснити основні положення, підкріплюючи їх конкретними прикладами, фактами, використовуючи законодавчу базу, нормативно-правові документи, наукову літературу. Вступ, розділи, висновки, список літератури потрібно розташовувати на новій сторінці. При написанні роботи по тексту необхідно вказувати посилання на джерела інформації в квадратних дужках.

У *Висновках* (1-2 сторінки) необхідно підвести підсумок проведеного аналізу теоретичних питань та результатів практичної частини.

Обсяг контрольної роботи: теоретична частина – 8 - 10 аркушів, практичне завдання – 1-2 аркуші. Загальний обсяг роботи – 10 – 15 сторінок. Виконана робота є допуском до екзамену. На захист допускаються контрольні роботи, що перевірені викладачем. Для доповіді студентові надається до 5 хвилин. Після доповіді студент відповідає на запитання викладача. Якість контрольної роботи і рівень її захисту в балах викладач оцінює згідно з Положенням про рейтингову систему оцінювання. Захищена контрольна робота здається на кафедру БП та НС для зберігання.

3. МЕДИЦИНА НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ – ПОНЯТТЯ, ЦІЛІ, ЗНАЧЕННЯ

Медицина надзвичайних ситуацій - галузь медицини, спрямована на розроблення методів одночасного надання невідкладної медичної допомоги великій кількості постраждалих в надзвичайних ситуаціях в оптимальному обсязі в найкоротші терміни.

Ненадання екстренної медичної допомоги призводить до тяжких наслідків. Своєчасна допомога відіграє важливу роль у подальшому лікуванні потерпілих і хворих, сприяє скороченню термінів їх медичної та трудової реабілітації. Чим швидше вона надана, тим більше сподівань на сприятливий наслідок.

Основна ціль педагогічної медицини — надати медичні знання, які допоможуть ефективно підвищувати якість навчання, зберігати та покращувати здоров'я дітей.

Вміння надавати першу медичну допомогу може знадобитися у наступних випадках:

- больовий синдром в лівій половині грудної клітки (стенокардія, інфаркт міокарду);
- гостра судинна недостатність (знепритомнення, колапс), гіпертонічний криз;
- приступ бронхіальної астми;
- зовнішні і внутрішні кровотечі;
- травми;
- ураження струмом, блискавкою, тепловий та сонячний удар, отруєння та інші патологічні стани.

При наданні першої долікарської допомоги треба керуватися такими принципами: правильність, доцільність, швидкість, продуманість, рішучість, спокій, дотримуючись, як правило, наступної послідовності:

- усунути вплив на організм факторів, що загрожують здоров'ю та життю потерпілого (звільнити від дії електричного струму, винести із приміщення, що горить, дістати з води та ін.);

- оцінити стан потерпілого, визначити характер і тяжкість травми, що становить найбільшу загрозу для життя потерпілого та послідовність заходів щодо надання допомоги;

- виконати необхідні дії в порядку терміновості (забезпечити прохідність дихальних шляхів, провести штучне дихання, зовнішній масаж серця, зупинити кровотечу, іммобілізувати місце перелому, накласти пов'язку тощо);

- викликати швидку медичну допомогу або вжити заходів для транспортування потерпілого в найближчу медичну установу;

- підтримувати основні життєві функції потерпілого до прибуття медичного працівника, пам'ятаючи, що зробити висновок про смерть потерпілого має право лише лікар.

Вивчаючи основи медичних знань, кожен має змогу глибше пізнати об'єкт своєї праці, що вкрай необхідно у повсякденній роботі.

4. ВАРІАНТИ ЗАВДАНЬ

Варіант 1.

1. Медичні заходи як складова медико-санітарного забезпечення в зоні надзвичайної ситуації.

2. Невідкладна допомога при обмороженні 1, 2, 3 ст.

3. Практичне завдання. Розробка температурного листа, норми частоти серцевих скорочень, частоти дихання та артеріального тиску.

Варіант 2.

1. Основні завдання служби медицини катастроф.

2. Правила накладання транспортної шини.

3. Ситуаційна вправа. Під час урагану на автомобіль, що рухався зі швидкістю 90км/год. впало стовп лінії електропередач. Удар стовпа потрапив в ділянку плечового суглобу. Потерпілий скаржиться на сильний біль в суглобі. Об'єктивно: в області плечового суглобу крововилив, набряк, болісність під час

пальпації плеча, відчувається крепітація відламків. Діагноз травми? Невідкладна допомога?

Варіант 3.

1. Органи управління у надзвичайних ситуаціях.
2. Масові інфекційні захворювання.
3. Практичне завдання. Розкрийте у вигляді схеми алгоритм огляду та надання медичної допомоги постраждалим (АВС).

Варіант 4.

1. Організація медичного захисту і стаціонарної бази для госпіталізації постраждалих.
2. Поняття «золотої години». Схема трикутник «постраждалий – диспетчер – швидка».
3. Ситуаційна вправа. На місце ДТП прибула бригада ШМД. Постраждалий, чоловік 20 років, скаржиться на біль у лівому плечовому суглобі. Об'єктивно: відмічається деформація лівої ключиці, припухлість, гематома, центральний відломок виступає вперед та вгору, периферичний - опущено вниз. Діагноз травми? Невідкладна допомога?

Варіант 5.

1. Організація забезпечення лікарськими засобами та виробами медичного призначення у надзвичайних ситуаціях.
2. Медикаментозне забезпечення при можливих станах в умовах НС.
3. Ситуаційна вправа. Чоловік 18 років попав в аварію, він врізався у дерево на мотоциклі. Постраждалий у свідомості, скаржиться на біль у кульшовому суглобі. Об'єктивно: вкорочення правої нижньої кінцівки, в області травми припухлість, гематома. Під час розмови потерпілий втратив свідомість. Діагноз травми? Невідкладна допомога?

Варіант 6.

1. Організація санітарно-епідеміологічного контролю у надзвичайному режимі.
2. Медикаментозне забезпечення при можливих станах та допомога в домашніх умовах.
3. Практичне завдання. Замалюйте та позначте сортувальні марки, що використовують при медичному сортуванні потерпілих у разі виникнення НС.

Варіант 7.

1. Напад бронхіальної астми: причини, симптоми, допомога.
2. Кровотеча: невідкладна допомога при різних видах.
3. Практичне завдання. Заповнити таблицю «Санітарно – гігієнічні норми сховища»

Допустимі величини на одну людину	Призначені для укриття населення
Площа	
Об'єм повітря	
Подача повітря в режимі фільтро - вентиляції	
Гранично допустима температура у приміщеннях	
Запас води для пиття	

Варіант 8.

1. Функціональні підрозділи розгорнутого стану мобільного госпіталю та їх завдання. Медичне сортування і евакуація постраждалих.
2. Інфаркт міокарду: причини, симптоми, допомога
3. Практичне завдання. Опишіть етапи медичної допомоги постраждалим при отруєнні бензином та бензолом:

- а) дії першої медичної допомоги в осередку ураження, що здійснюється у порядку само- та взаємодопомоги;
- б) перша медична допомога в осередку ураження, що проводиться рятівниками;
- в) медична допомога, що надається у місцях збору постраждалих.

Варіант 9.

1. Дезактивація, дегазація та дезінфекція лікарських засобів і предметів медичного призначення.
2. Шлунково-кишкова кровотеча: стани, які спричиняють, симптоми, допомога.
3. Практичне завдання. Скласти алгоритми дій невідкладної допомоги постраждалим при сторонніх тілах:
 - А) вуха
 - Б) носа
 - В) ока
 - Г) дихальних шляхів
 - Д) шлунково – кишкового тракту

Варіант 10.

1. Завдання персоналу тимчасових медичних пунктів.
2. Невідкладна допомога при ураженні струмом, блискавкою
3. Практичне завдання. Опишіть етапи медичної допомоги постраждалим при отруєнні метиловим спиртом (метанолом):
 - а) дії першої медичної допомоги в осередку ураження, що здійснюється у порядку само та взаємодопомоги;
 - б) перша медична допомога в осередку ураження, що проводиться рятівниками;
 - в) медична допомога, що надається у місцях збору постраждалих.

Варіант 11.

1. Правова основа першої допомоги. Норми, акти, закони щодо надання

першої медичної допомоги.

2. Невідкладна допомога при термічних опіках

3. Ситуаційна вправа. До дільничого терапевта звернувся хворий зі скаргама на: задишку, яка виникає при ходьбі, фізичному навантаженні, кашель під час якого він напружується, у нього червоніє обличчя, верхня частина грудної клітини, набрякають вени шиї. З анамнезу: 3 роки тому у хворого був діагностований хронічний бронхіт. Які основні принципи профілактики даного захворювання ?

Варіант 12.

1. Поняття екстреної медичної допомоги. Обсяг першої медичної допомоги. Поняття реанімації, термінального стану агонії. Ознаки біологічної смерті. Поняття клінічної смерті.

2. Класифікація лікарських засобів та способи їх застосування.

3. Практичне завдання. Опишіть етапи медичної допомоги постраждалим при отруєнні азотною кислотою:

а) дії першої медичної допомоги в осередку ураження, що здійснюється у порядку само та взаємодопомоги;

б) перша медична допомога в осередку ураження, що проводиться рятувальниками;

в) медична допомога, що надається у місцях збору постраждалих.

Варіант 13.

1. Біотрансформація ліків в організмі людини та чинники, які впливають на їх ефективність.

2. Поняття про реанімацію. Непрямий масаж серця і відновлення самостійного дихання методом рот у рот: методика.

3. Ситуаційна вправа. На місце ДТП прибула бригада ШМД. Автомобіль, що рухався зі швидкістю 150км/год. перекинувся у кювет. Потерпілий у свідомості, скаржить на різкий біль у ділянці шиї, відчуває оніміння та поколювання в

правої руки. Об'єктивно: АТ 90/50мм.рт.ст. Діагноз травми? Невідкладна допомога?

Варіант 14.

1. Лікарські форми та їх характеристика.
2. Гіпертермія: поняття, періоди, види, особливості догляду за хворими.
3. Практичне завдання. Скласти аптечку для подорожі, для кабінету вчителя, для літньої людини, для малих дітей.

Варіант 15.

1. Поняття про ін'єкції. Ускладнення після їх проведення та профілактика.
2. Артеріальний тиск: визначення, оцінка показників.
3. Ситуаційна вправа. Під час автомобільної аварії потерпілий 29 років отримав прямий удар в обличчя. У постраждалого кровотеча із носа та рота, ознаки асфіксії, без свідомості. Дії медичних працівників ШМД?

Варіант 16.

1. Променева хвороба. Лікування.
2. Визначення частоти пульсу: норма та відхилення. Частота дихання: характеристика показників.
3. Ситуаційна вправа. Під час автомобільної аварії у постраждалого виявлено ознаки: ціаноз шкіри та слизових оболонок, задишка, деформація грудної клітки, відставання у диханні однієї з половини грудної клітки, пульс 100уд. за 1хв., біль у грудній клітці, що посилюється під час дихання. Діагноз травми? Дії медичних працівників ШМД?

Варіант 17.

1. Кровообіг: поняття, міри впливу. Загальні вимоги та правила при накладанні джгута.

2. Базовий склад аптечки домашньої.

3. Ситуаційна вправа. Під час автомобільної аварії у постраждалого виявлено ознаки: загальна слабкість, запаморочення, шкіра та слизові оболонки бліді, відмічається мармуровість кінцівок, пульс 95 уд./хв., АТ 100 /70мм.рт.ст., гематоми та садни на передній стінці живота, біль у животі. Діагноз травми? Дії медичних працівників ШМД?

5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Дати визначення поняття «перша медична допомога» при виникненні НС.

2. Перерахувати специфічні умови діяльності сил охорони здоров'я у районах катастроф.

3. Перерахувати чинники, що перешкоджають своєчасному наданню всіх видів медичної допомоги потерпілим під час катастроф.

4. Назвати основні системи лікувально – евакуаційного забезпечення населення у НС.

5. Дати визначення системи ЛЕЗ населення у НС.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Авратинский И.М. Основы медицинских знаний: учебник. – М.: Медицина, 1993. – С. 47 – 95.
2. Аврудський Г.Я., Балаболкін М.М, Баркаган З.С. Невідкладні стани та невідкладна медична допомога: довідник. - М.: Медицина, 1988. - 640 с.
3. Ганджа І.М. Внутрішні хвороби: підручник. – К.: Здоров'я, 2002. – С. 45 – 88.
4. Журавльова Л.Н.. Посібник з невідкладної медичної допомоги. – К.: Здоров'я, 2001. – с. 27 – 90.
5. Касевич Н.М. “Практикум із сестринської справи”. – К.: Вища школа, 2000. – С. 63 – 120.
6. Кочін І.В. «Медицина катастроф», 2002 р.
7. Мойсак О.Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я: навчальний посібник. – 2-ге вид., виправлене та доповнене. – К.: Арістей, 2004. – С. 592.
8. Петриченко Т.В. Перша медична допомога. – К.: Медицина, 2007. – С. 11-125.
9. М.Г.Шевчук “Сестринська справа”. – К.: Вища школа, 2003. – С. 36 – 55.
10. Чуприна О.В. Основи медичних знань: долікарська допомога та медико-санітарна підготовка: навч.посібник./О.В.Чуприна, Т.В.Гищак, О.В.Долинна. – К.: Вид. Паливода А.В., 2006. – С. 216.
11. likar.org.ua – медичний портал.

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут”
Кафедра безпеки праці та навколишнього середовища

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з навчальної дисципліни
“Медицина надзвичайних ситуацій”

Варіант

Виконав (ла):

Студент(ка) групи

ПІБ

Перевірив:

ПІБ

ЗМІСТ

Вступ	
Теоретичне питання 1.....	
Теоретичне питання 2.....	
Практичне завдання (ситуаційна вправа)	
Висновок.....	
Список використаних джерел.....	

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання контрольної роботи

з навчальної дисципліни “Медицина надзвичайних ситуацій”
для студентів спеціальності 263 – Цивільний захист,
освітньої програми «Охорона праці» заочної форми навчання

Укладач: ТВЕРДОХЛЄБОВА Наталя Євгеніївна

Відповідальний за випуск проф. Вячеслав БЕРЕЗУЦЬКИЙ

Роботу до видання рекомендувала проф. Ольга ПОНОМАРЕНКО

В авторській редакції

План 2022 р, поз. __

Підп. до друку 30.01.18. Формат 60x84 1/12. Папір офсет.

Друк – різнографія. Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 1,1

Наклад 20 прим. Зам. № . Ціна договірна.

Видавець і виготовлювач

Видавничий центр НТУ «ХП».

вул. Кирпичова, 2. м. Харків – 2, 61002

Свідоцтво об'єкта видавничої справи ДК № 5478 від 21.08.2017 р.

Друкарня